

“ויהושע” גם להמשך המקרא, וקוראים כך: “ויהושע וגו’ קרעו בגדיהם”.

ואמר רבי אלעזר: לא הכל, לא כל חשובי אומות העולם, יהיו בקימה לקראת ישראל לעתיד לבוא, ולא הכל יהיו בהשתחויה.

מלכים — יהיו בקימה.

ושרים — בהשתחויה.

ומנין לנו דבר זה?

שמלכים יהיו בקימה, למדים מדכתיב: “כה אמר ה’ גאל ישראל קדושו לבזה נפש למתעב גוי לעבד משלים [היינו ישראל, שהם בזויים ומתועבים, ועבדים מושלים בהם], מלכים יראו וקמו”. הרי לנו, שכאשר מלכי אומות העולם יראו את ישראל, יקומו לקראתם.

ושרים — בהשתחויה, דכתיב בהמשך אותו מקרא: “שרים וישתחוו”.

מתקופה לה רבי זירא, ואיתימא רבי שמואל בר נחמני: אי הוה כתיב [אילו היה כתוב] “ושרים ישתחוו” (860) — היה משמע

המרגלים, כאשר הוציאו דיבת הארץ רעה, וכל העדה קיבלו את דבריהם ואמרו איש אל אחיו “נתנה ראש ונשובה מצרימה”: “ויפול משה ואהרן על פניהם”.

ואילו יהושע וכלב — נענו בקריעה, דכתיב בהמשך המקרא דלעיל: “ויהושע בן נון וכלב בן יפנה קרעו בגדיהם” (858).

מתקופה לה רבי זירא ואיתימא רב שמואל בר נחמני: אי הוה כתיב [אילו היה כתוב] “ויהושע בן נון קרעו בגדיהם”, אכן היה משמע כדקאמרת [כפי שאמרת], שיהושע וכלב רק קרעו בגדיהם, ולא נפלו על פניהם.

אבל השתא [עתה], דכתיב: “ויהושע קרעו בגדיהם”, האות וי’ שבמלה “ויהושע” מלמדת שזהו המשך של הפסוק הקודם. משמע שיהושע וכלב — הא והא עביר [עשו את שני הדברים] (859). נפלו על פניהם, וקרעו בגדיהם.

שכך היא משמעות הכתוב: “ויפול משה ואהרן על פניהם ויהושע”, שאף יהושע וכלב נפלו על פניהם.

וגם קרעו בגדיהם, כי מצרפים את המילה

שהובא לעיל “קום לך למה אתה נופל על פניך”, שיהושע נענה בנפילה לבד!

וביאר לפי דרכו, כי מה שהגמרא אומרת שיהושע וכלב נענו בקריעה, אין הכוונה שלא היו נענים בנפילה, אלא שבזמן משה ואהרן, לא היה דרכם בנפילה, משום שזה נראה כיוהרא, לעשות כמו משה ואהרן. אבל לאחר מכן, שהיה יהושע חשוב ומלך, היה דרכו בנפילה בלא קריעה, כמו משה ואהרן בזמנם.

860. כתב הקרן אורה, שנראה שצריך לומר:

858. ענין זה צריך ביאור לכאורה. כי לגבי יהושע וכלב ניתן לומר שאכן נענו, שהרי עליהם לא נגזרה הגזירה. אבל במה נענו משה ואהרן? הרי בסופו של דבר נגזרה גזירה על כל ישראל שלא יכנסו לארץ!

ואולי באמת אין כוונת הגמרא להביא ראייה מכך שנענו, אלא, מכך שמשה ואהרן נפלו על פניהם, מוכח שהיו רגילים שיענו להם מן השמים באופן זה. וכן גבי יהושע וכלב.

859. הקשה המהרש”א, הרי מצינו בפסוק